

Imatge del Govern balear el dia de la seva constitució. Les eleccions espanyoles seran en certa manera un primer test electoral de com està funcionant el Pacte de Progrés.

Eleccions generals en clau balear

MIQUEL PAYERAS

Els resultats de les eleccions generals espanyoles del proper mes de març són l'esdeveniment polític més esperat. Però, com influiran en la vida balear?

Primer de tot, en la representació de diputats balears a Madrid. Dels set escons en disputa, actualment quatre són pel PP i tres del PSIB-PSOE. No és fàcil que aquesta distribució canviï. Si es fa una anàlisi estadística de la història electoral, el resultat sembla predeterminat. El predomini conservador a les eleccions generals és una constant d'ençà el 1977 (primer UCD, després AP i ara PP) només interrompuda en

dues ocasions: el 1982 i 1986, quan en plena efervescència socialista els de Felipe González aconseguiren ésser el partit més votat a les Balears. Però ja el 1989 les coses canviaren en favor del PP. Des d'aleshores els conservadors han incrementat la diferència respecte al PSIB-PSOE. Que els socialistes puguin capgirar la representació és possible, però no probable.

Així que la incògnita més important, sempre convenint que la representació serà la mateixa, serà veure quina és la diferència entre PP i PSIB i com es llegeix el resultat final en clau balear. Serà inevitable fer-ne aquesta lectura, tot i que segurament serà poc fiable, sobretot perquè en les eleccions generals sempre vota molta més gent que no en

La vida política il·lenca quedarà marcada el 2000 per les eleccions, per la llei dels consells insulars, que segurament atorgarà importants competències a les tres institucions insulars, i per l'estabilitat o no del Pacte de Progrés.

les autonòmiques, i perquè són eleccions clarament diferents. Si el PP incrementa el seu avantatge, els conservadors de segur que carregaran força contra Antich, el PSIB i el Pacte de Progrés. Si, pel contrari, els socialistes escurcen la diferència o, encara molt més, aconseguissin vèncer els conservadors, el PSIB ho utilitzaria com a referent per refermar més la seva opció del Pacte de Progrés i la presidència d'Antich. Lògicament el partit que no pugui fer aquesta lectura interessada, es justificarà dient que no es poden llegir en clau interna balear unes eleccions generals.

I la resta de partits? A les eleccions generals tenen poques, per no dir nul·les, possibilitats de trencar el bipartidisme. El PSM, UM, EU i Els Verds aspiren a millorar posicions relatives entre si i en relació als dos grans. En unes eleccions que seran molt bipolaritzades i amb contínues crides al "vot útil" les condicions de sortida dels més petits no són gaire favorables. En aquest bloc de partits minoritaris la incògnita és saber qui ocuparà cada esgraó darrere dels dos grans: el tercer, el quart... i com es repartirà el vot per illes. Són dades que potser no tenen transcendència efectiva, però políticament serviran perquè cada formació avalui la seva evolució des del 13 de juny passat.

Eleccions a banda, la vida dels partits polítics vendrà condicionada també pels congressos que el PSIB i PSM han d'afrontar. Els socialistes hauran de decidir, segurament a l'estiu, qui serà finalment el seu líder orgànic: si el mateix president del Govern balear, Francesc Antich, o bé si s'estimen més un sistema de lideratge dual, com ara: un secretari general diferent del líder diguem-ne social, el president. En el cas

del PSM, el congrés de novembre o desembre haurà de ratificar la línia seguida aquests darrers anys, i és previsible –almenys a hores d'ara sembla segur– que es mantengui en el càrrec l'actual secretari general Mateu Morro. Els nacionalistes semblen més inclinats a mantenir la dualitat de lideratge: Morro en el partit –no té cap càrrec institucional– i Pere Sampol, el vice-president del govern, com a portaveu institucional i imatge de líder social dels nacionalistes d'esquerra.

El futur dels consells insulars. Pel que fa a la política institucional, el Pacte de Progrés haurà de resoldre el futur dels consells insulars. A petició d'Unió Mallorquina, el Pacte inclou en el seu acord de govern la transferència d'importants competències i recursos del Govern balear als tres consells insulars a través d'una llei específica. Aquesta pretensió d'UM respon a la vella aspiració de Maria Antònia Munar: fer del Consell mallorquí el "vertader govern de Mallorca". Les converses d'aquestes darreres setmanes, des que en el Debat de Política General es posaren de manifest divergències entre UM i els seus socis d'esquerra del Pacte, semblen haver reduït molt les friccions, de manera que ningú no dubta que en la data prevista (31 de març) la llei de consells insulars serà una realitat.

Aquesta nova llei deixa, en la pràctica, mans lliures als governs insulars per gestionar moltes més competències i més pressupost. El que fa la llei és convertir els consells en ens polítics duals: d'una banda continuaran essent institucions de règim local (com a "diputacions" insulars que són) i per l'altra assumiran la condició d'institucions autonòmiques. Això permetrà, per exemple, que Munar com a presidenta pugui nomenar un govern de càrrecs de confiança sense que siguin electes, tot i que estaran subjectes al control del plenari de la institució. La tramitació parlamentària d'aquesta llei promet ser la qüestió político-institucional més polèmica de l'any. No en va el PP ja s'hi ha mostrat en contra i, des de Madrid, el govern Aznar s'ha preocupat pel tema. De fet el portaveu del govern espanyol, Josep Piqué, va advertir recentment, en una visita de partit a Mallorca, que l'executiu podria presentar un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei dels consells.

Jaume Matas és el cap de l'únic partit opositor al Parlament balear, el PP.

La principal incògnita per a enguany és saber com es resoldran les eleccions espanyoles i com podrien afectar els resultats dels comicis al Pacte de Progrés.

Queda, en fi, una altra qüestió que no serà ni més ni menys rellevant durant l'any 2000 que durant el 2001, o el 2002... de fet serà una constant de tota la legislatura: la solidesa o inestabilitat del Pacte de Progrés. Ara, quan han passat cinc mesos des que PSIB, PSM, UM, EU-Els Verds i Pacte d'Eivissa i Formentera formaren les majories progressistes i nacionalistes tant al Govern balear com en cada un dels tres consells, la situació general sembla indicar que la fortalesa del Pacte és més ferma que en els primers mesos. Així i tot la més mínima dissensió, tant abans com ara i com segurament sempre, ràpidament adquireix categoria de crisi. Almenys així ho diu cada dos per tres l'oposició, el PP, que veu fissures constantment en el Pacte de Progrés. Fins el punt que Jaume Matas en el discurs de cloenda del congrés dels con-

servadors illencs (el passat octubre) posava al partit un termini d'un any per "tancar un procés d'obertura" a la societat que permetria al PP estar en disposició de recuperar el poder. Ningú no dubta que aquesta manera de parlar amaga l'esperança que el Pacte progressista i nacionalista es trenqui. Segons la interpretació més generalitzada, si després de les eleccions generals Aznar pot governar amb certa comoditat, la situació seria òptima perquè els conservadors puguin incrementar la pressió sobre UM i intentar que el partit de Munar "entengui" que seria molt més adequat un replantejament de la seva política d'aliances. Els del PP pensarien, segons aquesta anàlisi, que el moment clau arribaria a finals d'any, quan s'hagin de discutir i aprovar els pressupostos, i que en aquell moment es podrien negociar amb UM partides importants per a Balears o Mallorca que fossin molt "temptadores" per a un partit nacionalista.

Tot i amb això, dins de les files populars ja hi ha moviments que indiquen que no tothom comparteix aquestes esperances. Més d'un observador veu en el paper que van adquirint progressivament els diputats Joan Flaquer i Jaume Font intents de prendre posició per succeir Jaume Matas. Especialment el sector de Font (identificable amb un cert populisme de to mallorquinista que el podria acostar amb relativa facilitat als nacionalistes) comença a treballar la idea que el Pacte de Progrés aguantarà tota la legislatura i que el que cal és pensar com canviar el PP. Aquest grup va ser el que va intentar que entengués la necessitat d'estendre ponts cap el nacionalisme, tant UM com PSM, perquè per al PP aquesta és l'única manera de sortir de l'aïllament en què es troba immers. El sector de Font entén que tan solament a través d'aquesta via els conservadors poden pensar de trobar possibles aliats de futur, i per això impulsaren que el partit reconegués la condició de "nacionalitat històrica" de Balears. I no va ser aquesta l'única insinuació als nacionalistes. Tot i això, la direcció, amb Matas al capdavant, optà pel pacte intern amb el sector més dretà i tancà així l'esperança del sector de Font. Mentre Matas i el seu entorn es mantengui al davant del Partit Popular, poques esperances tenen els conservadors de trobar aliats, ni ara ni en el futur.